

SCHOOL BOERDERIJ

1. Over School@Boerderij

School@Boerderij ondersteunt leerkrachten en landbouwers bij het opzetten van een langdurig leertraject op de boerderij gebaseerd op de principes van het openluchtonderwijs.

In het project 'School@Boerderij' gaan een klas uit de bovenbouw en een boerderij een samenwerking aan. Die samenwerking varieert, want elke boerderij is anders : ander type bedrijf, andere schaalgrootte, andere ligging,... Maar ook elke bovenbouwklas is anders : stad of platteland, klasgrootte, klassfeer,... De kinderen gaan gedurende 10 weken lang één halve dag per week naar de boerderij. Dit gebeurt via eigen spierkracht : te voet of met de fiets. Door de herhaling en het vaste ritme raken de kinderen vertrouwd met deze nieuwe en uitdagende omgeving.

Anders dan bij boerderijbezoeken ligt de klemtoon hier veel minder op observeren, maar wel op 'werken' en dat gebeurt op twee sporen. Enerzijds werken de kinderen o.l.v. de enthousiaste boer(in) en de klasleerkracht een aantal klussen af op de boerderij. Anderzijds wordt er ook gewerkt aan lesstof uit verschillende vakken die in de boerderijcontext in de praktijk worden omgezet.

Werken in de praktijk en concrete leerervaringen vormen dan ook het uitgangspunt van School op de Hoeve.

Drie principes

Het concept van School@Boerderij bestaat reeds een tiental jaar in Nederland en het is een perfecte illustratie van de kracht van openluchtonderwijs of outdoor education. Openluchtonderwijs is het samengaan van actieve buitenactiviteiten, educatieve elementen en persoonlijke en sociale ontwikkeling.

1. Educatie op een echte boerderij

De boerderij is een rijke en authentieke leer- en leefomgeving.

Er wordt gekozen voor een hedendaagse boerderij waarbij de landbouwer afhankelijk is van de boerderij voor zijn levensonderhoud. Hoewel het leren tijdens boerderijdagen vrij organisch gebeurt (en niet als schools leren aanvoelt), is het niet vrijblijvend. In samenspraak met landbouwer en leerkracht worden een aantal doelen uit zeer verscheiden vakgebieden als wereldoriëntatie, rekenen, taal of STEM-onderwijs afgebakend.

We krijgen hier een beetje dezelfde lessen als in de klas, bijvoorbeeld wiskunde. Zo hebben we de grootte van de echte tractor moeten meten en die van de miniatuur. En dan hebben we de schaal moeten berekenen. Het is veel makkelijker om te onthouden, omdat je het hier echt beleefd hebt en niet gewoon in een boek hebt gezien. (Bo)

Op die manier leert het kind niet enkel over de omgeving en de rol van de mens binnen de omgeving, maar ook bepaalde minder voor de hand liggende leerinhouden krijgen in deze boerderijcontext een werkelijkheidsnabij karakter.

2. Fysieke buitenactiviteit

Openlucht en beweging staan centraal. De leerlingen voeren bedrijfstaken uit, en worden hierin begeleid door boer en leerkracht. Ook de verplaatsing gebeurt op eigen spierkracht : te voet of met de fiets. Door de leerlingen de kans te geven om zelf te doen, te ontdekken en te ervaren, krijgen de leerlingen de kans om te leren... om hun fysieke grenzen op te zoeken en te verleggen. Dat is niet enkel goed voor de gezondheid van deze achterbankgeneratie, maar het is tevens een middel om de fysieke band met de natuur terug aan te halen.

En als het regent... ? Water is leven en dat is op een boerderij gewoon realiteit. Trouwens, 'there's no such thing as bad weather, there are only bad clothes.'

3. Ik voel me goed, voel jij je goed ?

Er wordt meer geleerd dan puur kennis, ook de ontwikkeling van de persoonlijkheid staat voorop. Door samen fysiek werk te verzetten, worden aspecten van persoonlijke en sociale ontwikkeling als zelfvertrouwen, samenwerken en doorzettingsvermogen op de proef gesteld. Ook de relaties tussen de leerlingen onderling en met de landbouwer en leerkracht veranderen door de ontmoeting in een andere omgeving en het aanspreken van andere talenten. Deze verschillende facetten zorgen ervoor dat de boerderij als een bijzonder rijke en krachtige omgeving voor opgroeiende kinderen kan beschouwd worden. Het landbouwbedrijf wordt een plaats waar de leerlingen zich thuis voelen.

Het is nu de achtste keer dat we hier zijn en in het begin was dat heel hard wennen aan de koeien en aan de geur. Maar nu ben ik de geur al gewoon. (Robbe)

2. Voordelen ten opzichte van andere boerderijprojecten

Uit onderzoek blijkt dat de ervaringen van een langdurig traject op de boerderij kunnen leiden tot zichtbare gedragsveranderingen in de thuissituatie. Ouders geven aan dat hun kinderen thuis meer gaan helpen, bewuster omgaan met voedsel, nieuwe interesses ontwikkelen en enthousiaster zijn over school. De kinderen die gedurende een langere periode naar de boerderij geweest zijn, staan ook positiever tegenover het meewerken op de boerderij.

Heel wat doelen uit het curriculum worden overgebracht in de praktijk. Het is niet de bedoeling extra leerinhouden over te brengen, wel om bepaalde vastgelegde eindtermen op een werkelijkheidsnabije manier na te streven. Zowel taal, wereldoriëntatie als wiskunde, maar uiteraard ook leergebiedoverschrijdende doelen behoren tot de mogelijkheden. Men krijgt ook echt de kans om een band op te bouwen met de natuur en er week na week zorg voor te dragen.

Tot slot worden verschillende talenten van de kinderen aangesproken. Ze zien vaak ook andere talenten bij elkaar en krijgen hierdoor meer respect voor de andere.

Dagplanning

- op school: boekentas wegzetten, fiets nemen, fluojas en helm aandoen, afspraken maken
- fietstocht naar de boerderij
- overalls en laarzen aantrekken
- welkomstlied 'Bonjour boer'
- ACTIVITEIT 1 (klusjes of moestuin): 50 minuten
- pauze : koek en drank, spelen op de boerderij
- ACTIVITEIT 2 (klusjes of moestuin): 50 minuten
- opruimen
- fietstocht naar school

3. Wie kan instappen?

Elke West-Vlaamse basisschool die zich aangesproken voelt voor School@Boerderij en zich hierbij actief wil engageren. Dit project richt zich naar de bovenbouw, bij voorkeur vijfde of zesde leerjaar. Graadsklassen zijn ook mogelijk.

School@Boerderij selecteert hoeves met jarenlange ervaring en expertise op gebied van schoolbezoeken. In de eerste fase zijn dit bedrijven die lid zijn van het netwerk 'Met de klas de boer op'. De nabijheid van school en hoeve is belangrijk aangezien de verplaatsing te voet of met de fiets gebeurt.

Scholen en landbouwers engageren zich via een tienwekenplan om een samenwerking aan te gaan. Het eerste jaar wordt een tienwekenplan opgesteld in samenwerking met de leerkracht, landbouwer en School@Boerderij. Dit tienwekenplan wordt gezamenlijk geëvalueerd en bijgesteld indien nodig. Het is de bedoeling om deze samenwerking jaarlijks te herhalen.

4. Wat biedt School@Boerderij?

School@Boerderij wil een goed onderbouwde samenwerking faciliteren tussen scholen en boerderijen. School@Boerderij biedt daarvoor de expertise met betrekking tot openluchtonderwijs, en treedt op als bruggenbouwer tussen school en hoeve.

Financiële ondersteuning onder de vorm van subsidies en materiaal.

- **Materiaal:** er worden overalls voor leerlingen en leerkracht voorzien.
- **Subsidies:** de reële prijs per bezoek bedraagt 150 euro, via subsidiering wordt een deel van de kostprijs terugbetaald. Subsidie per bezoek voor schooljaar 2015-2016: 75 euro, schooljaar 2016-2017: 50 euro.

Educatieve en organisatorische begeleiding om een tienwekenplan op te stellen en de sessies gezamenlijk te evalueren en bij te sturen. Evenals begeleiding bij communicatie naar ouders toe.

School@Boerderij begeleidt in 2015-2016 maximum vijf klassen en vier hoeves.

5. Hoe stap je in School@Boerderij?

STAP 1 : Maak je interesse kenbaar via info.educatie@inagro.be

STAP 2 : Er volgt een boerderijbezoek waarbij de leerkracht (directeur) kennismakt met het landbouwbedrijf, de landbouwer en School@Hoeve. Na akkoord van beide wordt de periode vastgelegd, dit kan in het voorjaar of het najaar. Bij voorkeur wordt gekozen voor 10 opeenvolgende weken (met uitzondering van schoolvakanties).

STAP 3 : Leerkracht, landbouwer en School@Hoeve stellen een tienwekenprogramma op. Eindtermen en leerplandoelen worden hierbij afgesproken.

dag 1	klusjes	Welkom op de boerderij!	WERO: <ul style="list-style-type: none"> • levenscyclus van een koe • uiterlijke kenmerken en functie
	moestuin	Mijn eigen moestuintje!	WISKUNDE: <ul style="list-style-type: none"> • oppervlakte en omtrek berekenen
dag 2	klusjes	Is mest van levensbelang?	WERO: <ul style="list-style-type: none"> • waarom bemesten? • de weg van mest WISKUNDE: <ul style="list-style-type: none"> • oppervlakte- en landmaten
	moestuin	Salade met een zonnebril op!	WERO/ECONOMIE: <ul style="list-style-type: none"> • kostenraming opmaken • oriëntatie (met kaart, zon, mós, kompas) WISKUNDE: <ul style="list-style-type: none"> • lengtes meten met het correcte meetinstrument.
dag 3	klusjes	De machines...	WISKUNDE: <ul style="list-style-type: none"> • schaalberekening (speelgoed - echte machines)
	moestuin	Wat gaat het snel vooruit!	WERO: <ul style="list-style-type: none"> • vroeger en nu: vooruitgang machines WISKUNDE: <ul style="list-style-type: none"> • schaalberekening

STAP 4 : Tijdens een infoavond (geleid door de organisatie, de landbouwer en de leerkracht) wordt het project aan de ouders voorgesteld.

STAP 5 : Na elke boerderijdag is er een reflectiemoment voor leerkracht en landbouwer.

STAP 6 : Na vijf boerderijdagen volgt een eerste gezamenlijke evaluatie door de leerkracht, de landbouwer en School@Boerderij. Eventueel worden een aantal bijstellingen in het programma afgesproken.

STAP 7 : De laatste boerderijdag wordt met een klein oogstfeest afgesloten. Geteelte boerderijproducten kunnen door de ouders aangekocht worden.

School@Boerderij in een notendop

PERIODE

Bij voorkeur 10 aansluitende weken in het voor- of najaar.

MATERIAAL

INAGRO zorgt voor de overalls van de kinderen en de leerkracht. De landbouwer zorgt voor de was en de werkmaterialen (kruiwagens, harken,...). De kinderen zorgen voor een reglementaire fiets, een tussendoortje of drankje, makkelijke kledij en regenkledij indien nodig.

GROEPSGROOTTE

Max. 25 kinderen. Op die manier blijft het overzicht en de betrokkenheid hoog. De leerkracht zorgt voor een evenwichtige verdeling van de klas in twee groepen. Landbouwer en leerkracht nemen elk één groep op sleeptouw.

DOELGROEP

Dit project richt zich vooral naar de bovenbouw, bij voorkeur vijfde of zesde leerjaar. Graadsklassen zijn ook mogelijk.

KOSTPRIJS

Normale prijs : 150 euro per boerderijdag.

Via subsidiëring en externe financiering wordt echter een deel van de kostprijs terugbetaald.

2015-2016 : 75€ per boerderijdag

2016-2017: 100 € per boerderijdag

Meer info over School@Boerderij bij:

Jan Allegaert – praktijklector wereldoriëntatie VIVES Tielt – 056/50.36.12 – jan.allegaert@vives.be

Helena Vandekerckhove – Dienst educatie en verbreding Inagro – 051/27.32.66 -

info.educatie@inagro.be

Videobeelden over onze eerste boerderijschool via <https://www.youtube.com/watch?v=FV-QsKY32aQ> of via Karrewiet (<http://www.ketnet.be/karrewiet/30-april-2015-buiten-leren>)

School@Boerderij is een gezamenlijk initiatief van Hogeschool Vives en de dienst educatie en verbreding binnen het onderzoekcentrum voor land- en tuinbouw Inagro.